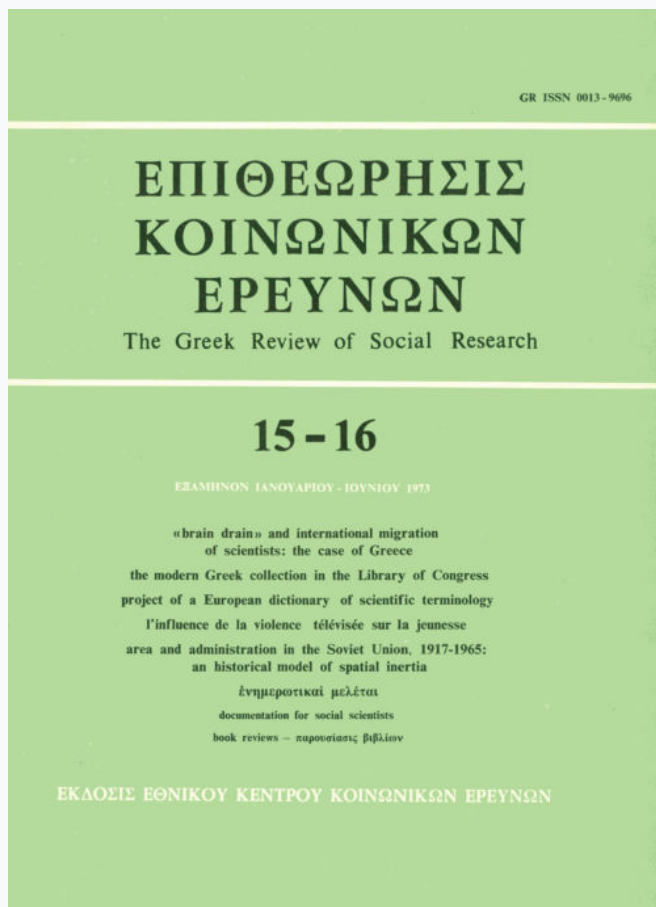

The Greek Review of Social Research

Vol 15 (1973)

15-16

**George G. Arnakis: The near east in modern times.
Volume I: The ottoman empire and the balkan states
to 1900**

Dimitri Kitsikis

doi: [10.12681/grsr.414](https://doi.org/10.12681/grsr.414)

Copyright © 1973, Dimitri Kitsikis

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

To cite this article:

Kitsikis, D. (1973). George G. Arnakis: The near east in modern times. Volume I: The ottoman empire and the balkan states to 1900. *The Greek Review of Social Research*, 15, 68–69. <https://doi.org/10.12681/grsr.414>

book
reviews

παρουσίασις
βιβλίων

- (1) Constantina Safilios-Rothschild, «Family Sociology or Wives' Family Sociology? A Comparison of Husbands' and Wives' Answers about Decision-Making in the Greek and American Culture», *Journal of Marriage and the Family*, Vol. 31, no 2 (May 1969), pp. 290-301.
- (2) Constantina Safilios-Rothschild, «Attitudes of Greek Spouses Toward Marital Infidelity» in Gerhard Neubeck (ed.), *The Dynamics of Extra-Marital Relations*, Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Hall, 1969.
- (3) Constantina Safilios-Rothschild, «A Comparative Study of Parental and Filial Roles», *The Journal of Marriage and the Family*, Vol. 32, no 3, August 1970.
- (4) Constantina Safilios-Rothschild, «The Influence of Wives' Work Commitment upon Some Aspects of Family Organization and Dynamics», *Journal of Marriage and the Family*, Vol. 32, no 4, November 1970.
- (5) Constantina Safilios - Rothschild, «Family and Fertility in Urban Greece», *The Proceedings of the International Union for the Scientific Study of Population, London Meetings*, Liege, IUSSP, 1971.
- (6) Constantina Safilios - Rothschild and Anna Potamianou, «Trends of Discipline in the Greek Family», *Human Relations*, Vol. 24, no 6, December 1971.
- (7) Constantina Safilios - Rothschild, «The Relationship between Work Commitment and Fertility», *International Journal of Sociology of the Family*, Vol. 2, March 1972, pp. 1-8.
- (8) Constantina Safilios - Rothschild, «The Options of Greek Men and Women», *Sociological Focus*, Vol. 5, no 2, February 1972, pp. 71-83.

*

George G. Arnakis: *The Near East in Modern Times. Volume I: The Ottoman Empire and the Balkan States to 1900*, Austin and New York, The Pemberton Press-Jenkins Publishing Company, 1969, pp. XVI, 452.

George G. Arnakis, Wayne S. Vucinich: *The Near East in Modern Times. Volume 2: Forty Crucial Years, 1900-1940*, Austin and New York, Jenkins Publishing Company-The Pemberton Press, 1972, pp. 356.

As curious as it may sound, the civilization of one third of Eurasia still awaits definition. Traditionally cut between the classical distinction of West and East, the «cradle» of world civili-

zation which lies in a circle around Eastern Mediterranean and more precisely around a fabulous city, Istanbul (otherwise called Byzantium, Constantinople, Polis, Tsargrad) has never been presented by historians in its unity. This «intermediary region» between West and East, encompasses the Orthodox Christian Slavs (including the Russians) the Rumanians, Albanians, Greeks, Turks, Jews, Arabs, Persians, that is from Belgrad in the West to the Indus River in the East and from Arkhangelsk in the North to Ethiopia in the South.

No textbook has ever been written on the history of this Intermediary Region. The first important effort in this direction was made however by L.S. Stavrianos when, in 1958, Rinehart of New York published his remarkable *The Balkans since 1453*. This book encompasses only one part of the Intermediary Region, the western quarter of it, describing five centuries of its history. At the same time a parallel effort was made in French by a Lebanese historian Jawad Boulos, published in five volumes by Mouton of The Hague, under the title *Les peuples et les civilisations du Proche Orient*. But the ambition of this work was so great that it made a failure of the last volumes. With the exception of Russia it tries to encompass the history of the whole Intermediary Region from prehistoric times to the present day. The book by Arnakis, the third volume of which is still to be published, also studies the whole area with the exception again of Russia, but only covers the 19th and 20th centuries.

The absence of Russia is a great mistake in a book like this which has the ambition to help understand the unity of the Intermediary Region, because of the great importance this people played in the last millenium of the «internal» history of this area of civilization. To present, as the author does, the Russian State as an external factor to the Eastern Question, on the same level as England for instance, is a very common mistake among historians which prevents us once again from understanding the significance of the internal struggle of the area, which has always been the will of each one of the peoples of the Intermediary Region to hold the sceptre of its Oecumenical Empire in Istanbul. Thus we fail to understand the process by which an external power, England, intervenes in the «civil war» going on in the area for the succession of the Istanbul throne and helps the Turks maintain the throne by repelling both the internal contender from the South (the Arabs of Mohammed Ali) and the internal contender from the North (the Russians of Nicholas Ist.). It equally fails to understand why so many prominent Greeks continued their close

Ὁ Θεοσίδης τῆς οἰκογενείας εἰς τὴν Ἑλλάδα (ἐπισκόπησις βιβλιογραφίας)

ὑπὸ Κλειοῦς Πρεσβέλου

Ἐπιθεώρησις Κοινωνικῶν Ἐργονῶν, τεύχος 13

Πέραν τῶν δημοσιευθέντων εἰς τὸ τεύχος 13 (Ἰούλιος-Σεπτέμβριος 1972) ἡ κ. Σαφιλίου μᾶς ἀπέστειλε συμπλήρωμα τῆς βιβλιογραφίας τῆς, τὸ ὅποτον δημοσιεύομεν.

collaboration in Istanbul with the Ottoman Emperor, even after the making of a small independent kingdom of Greece in 1832. In fact it very much resembled the present Canadian situation. As there are French separatists in Quebec and French federalists in Ottawa, in the same way there were Greek separatists in Athens and Greek «federalists» in Istanbul, for ideological and not just opportunistic reasons.

However the main value of this work, which far exceeds its weaknesses, is that for the first time it gives us a very clear textbook of the last two centuries of the history of nearly the whole of this area of civilization lying in the middle of Eurasia, it situates the Balkans in the Near East where they really belong and bans from its vocabulary the illogical and confusing term of Middle East, which only came into vogue at the outbreak of the Second World War. It is highly desirable that in the near future a synthetic history of the Intermediary Region in modern times, including Russia, be written from the «inside» and not from the Western angle.

The bibliography of both volumes is not satisfactory. The once more repeated, although very weak, argument that «for practical reasons» it was necessary to limit it to works available in English, does not save it from criticism as useful books in English are not mentioned while others of highly doubtful importance are brought in.

DIMITRI KITSIKIS, Ph. D.

Professeur agrégé d'Histoire à l'Université d'Ottawa.

Αί περί ιδιοκτησίας απόψεις εν τη εκκλησία κατά τους τρεις πρώτους αιώνας

* Έκδοσις Πατριαρχικού Ίδρυματος Πατερικών Μελετών, Άνάλεκτα Βλατάδων 13, Θεσσαλονίκη 1972, σ. 201, υπό Άρχιμανδρίτου Νεκταρίου Χατζημιχάλη.

Είς καλλιτεχνικήν και λίαν έπιμελημένην έκδοσιν έκυκλοφόρησε τελευταίως ή διδακτορική διατριβή του Πανοσιολογιώτου π.Ν. Χατζημιχάλη, διδάκτορος Κοινωνιολογίας του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου, έχουσα ως θέμα: Αί περί ιδιοκτησίας απόψεις εν τη Έκκλησία κατά τους τρεις πρώτους αιώνας. Η διατριβή αψη υπεβλήθη είς την Θεολογικήν Σχολήν του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ένεκρίθη δημοφώς.

Η έργασία περιέχει πρόλογον, εισαγωγήν και δύο κύριον μέρους, το όποιον είναι διηρημένον είς τρίασα κεφάλαια. Το πρώτον κεφάλαιον έχει ως αντικείμενον μελέτην το κοινωνικόν περιγρραμμά, όπως διεμορφώθη τούτο κατόπιν της άλληλεπίδράσεως του σημιτικού, ελληνιστικού και ρωμαϊκού πνεύματος είς το οικονομικόν και κοινωνικόν πεδίων της υπό εξέτασιν περιόδου. Είς το δεύτερον κεφάλαιον ό συγγραφεύς εξετάζει την προέλευσιν της ιδιοκτησίας και τους τρόπους άποκτήσεώς της. Είς το τρίτον κεφάλαιον γίνεται λόγος περί των τρόπων χρήσεως της άτομικής και κοινωνικής ιδιοκτησίας. Είς το τέταρτον κεφάλαιον έρευνώνται ό σκοποί της ιδιοκτησίας. Τέλος, εν έπιμέτρω καταβάλλεται προσπάθεια διά μιάν σύντομον θεολογικήν αξιολόγησιν της ιδιοκτησίας. Αί είς την γαλλικήν γλώσσαν άποδοθείσαι σύντομοι σκέψεις του πανοσιολογιώτου συγγραφέως, επί του θέματος, άποτελούν πολυτιμότητα εν συμβολήν είς την γνώσιν των ορθοδόξων άπόψεων επ' αυτού των έτεροδόξων χριστιανών έρευνητών.

Η όλη έργασία θεμελιούται επί των άποψεων των εκκλησιαστικόν πατέρων και συγγραφέων της υπό εξέτασιν περιόδου, χωρίς πρόσ τοιτο να άγνοούνται τά έθνικά πλαίσια εντός των όποιών έγεννήθησαν και άνεπτυχθησαν αί χριστιανική κοινότητες. Αί χριστιανική άπόψεις περί της ιδιοκτησίας, χωρίς να άποτελούν την συνισταμένην των έθνικων ιδεών των επικρατουσών κατά την περίοδον ταύτην, ύφίστανται άναμφιβόλως την έπίδρασιν των διαμορφώσασαι τελικούς ίδιον σύστημα άντιμετοπίσεως του θέματος αυτού. Η άναφορά είς τας ιδέας αυτές και άντιλήψεις περί της ιδιοκτησίας βοηθεί τον συγγραφέα είς την καλύτεραν κατανόσιν των χριστιανικόν τοιούτων και τον όδηγεί είς την διατύπωσιν της διαμορφωσίσεώς των.

Σημειώτεον ότι εάν ή Άγία Γραφή και συγκεκριμένως ή Καινή Διαθήκη άποτελή την σταθεράν βάση επί της όποιας στηρίζεται ή θεολογική άνάλυσις ενός θέματος, όμως αυτή ή ίδια παρέχει έλάχιστα στοιχεία διά την κοινωνιολογικήν θεμελιώσιν του. Τοιουτοτρόπος ό έρευνητής είναι άποχρωμένος να έρμηνεύση τά φαινόμενα επί τη βάσει των δεδομένων εκ της πράξεως, και να καλύψη τί αυτής, το θεωρητικόν κενόν το όποιον υφίσταται.

Διά της θεολογικο-κοινωνιολογικής έρεπίσεως του θέματος, νομίζομεν ότι ό πανοσι. συγγραφεύς έπέτυχε τον σκοπόν του και συνέβαλε μεγάλως είς την επιστημονικήν προαγωγήν του. Τόσον ή μέθοδος την όποιαν χρησιμοποιεί, όσον και ό τρόπος διά του όποιον άνάλυει τά επί μέρους θέματα, άνταποκρίνονται είς τας έπισημονικές απαιτήσεις. Χρησιμοποιεί δε πλουσίαν έλληνικήν και ξενόγλωσσον βιβλιογραφίαν.

Γενικώς τά κύρια σημεία της έργασίας αυτής είναι τά εξής :

I. Διαφώτισις επί του προβλήματος της έξαρτήσεως των περί ιδιοκτησίας άποψεων της Έκκλησίας άφ' ενός μεν εκ των οικονομικο-κοινωνικόν άντιλήψεων των διαφόρων τάξεων της έλληνορωμαϊκής κοινωνίας, άφ' έτέρου δε εκ της αρχαίας έλληνικής κοινωνικής φιλοσοφίας.

II. Διά της παρούσης μελέτης θεμελιούται επί τη βάσει της αρχαίας χριστιανικής παραδόσεως νέα κλίμαξ κριτηρίων ήθικής αξιολογήσεως της ιδιοκτησίας. Τονίζεται π.χ. υπό του συγγραφέως (σ. 117, 118) ή όμογένεια της ορθοδόξου πνευματικότητας και άπορρίπτεται ή προσφιλής είς τους έρευνητάς της Δύσεως διάκρισις έντολών και συμβουλών εν τη προοχή της κοινωνικής επιστημολογίας.

III. Ο συγγραφεύς δέεται ότι δεν έγένετο άνευ όρων δεκτός ό θεσμός της ιδιοκτησίας υπό της Έκκλησίας των τριών πρώτων αιώνων. Η ιδιοκτησία έβωθήρη υπό της Έκκλησίας ως ιστορικός θεσμός όστις δύναται να μεταβάλλεται άνάλογως των οικονομικο-κοινωνικόν άντιλήψεων εκάστης εποχής. Κατά την υπό εξέτασιν περιόδον ή εκκλησιαστική παράδοσις, εν άντίθεσι προς τους αρειτικούς, εν άν προκειμένω τους Γνωστικούς, παρουσιάζεται ως υπέρμαχος της μικρής ιδιοκτησίας και άντίθετος της κοινοκτημοσύνης, όσον και της άπειρορίστου αυξήσεως των υλικών αγαθών.

IV. Διά της άνα χειρας έργασίας διακαιοται ή εύκαμνία της Όρθοδόξου Καθολικής Έκκλησίας έναντι του κοινωνικο προβλήματος, ή άποφυγή δηλονότι υπό της Όρθοδόξης διατύπώσεως κοινωνικόν έγκυκλοκλίον, ως συμβαίνει είς την Δύσιν, προς άντιμετώπισιν των άναρμονίαν κοινωνικόν προβλημάτων. Η Όρθοδόξος Έκκλησία συνεχίζουσα την παράδοσιν της Έκκλησίας των τριών πρώτων αιώνων θεωρεί το κοινωνικόν πρόβλημα όχι ανεξάρτητον της βίσεως του περί Τριάδος δόγματος και του μυστηρίου της Έκκλησίας. Όθεν δέεται ό πανοσι. συγγραφεύς την εκ της Τριαδολογίας διά της Έκκλησιολογίας μορφοποίησης της κοινωνιολογίας. «Η βίσις δηλαδή του μυστηρίου της Έκκλησίας και όχι ή μελέτη της κοινωνίας άπέτελει τον άκρογωνίον λίθον άνάπτυξεως της χριστιανικής κοινωνικής προβληματολογίας. Η άντίθετος φορά, ή εκκλησιολογία εκ της κοινωνιολογίας, ύπηρεσεν άγνωστος εν τη αρχαία Έκκλησία» (σ. 178).

Πρόκειται περί μιός φιλοτίμου προσπαθείας ή όποία έξεπλήρωσε τον σκοπόν της και ή όποία δύναται να χρησιμεύσει ως άρετηρία δι' άλλας παρομοίας έργασίας ούτως όστε να τεθή ή βίσις διά την άνάπτυξιν μιός κοινωνιολογίας της ποιμαντικής και να δοθ ή πλέον το σύνθεμα διά την άνάληψιν μιός εισρηδ μελετών σχετικόν με την Κοινωνιολογίαν της Όρθοσκίας είς την χώραν μας.

A. TZANIMHΣ